

Visiedocument

Smartphonevrij opgroeien

Als onderdeel van het Sociale Veiligheidsbeleid

Opgesteld door:

Cora Koopman

Ingebracht in het BOD:

24 september 2026

Ter informatie gedeeld met de GMR:

12 oktober 2026

Ter informatie gedeeld met de RvT

6 oktober 2026

Vastgesteld door de bestuurder:

24 september 2026

Evaluatiedatum:

September 2028

Visiedocument: Smartphonevrij opgroeien en digitale veiligheid

1. Aanleiding en context

Digitale middelen bieden kansen, maar vormen ook een groeiend risico voor de sociale veiligheid en lichamelijke en geestelijke gezondheid van kinderen. Onderzoek wijst uit dat meer schermgebruik wordt geassocieerd met een hogere BMI¹ en dat veel jongeren zich minder gelukkig voelen door sociale media en dat cyberpesten lastig te beheersen is. Kinderen komen vermoeid op school door laat gebruik van schermen en worden blootgesteld aan desinformatie.

Als onderwijsorganisatie geven wij hoge prioriteit aan de sociale veiligheid en het welzijn van onze leerlingen. Wij sluiten ons aan bij de dringende oproep uit Arnhem, waar schoolbesturen, kinderopvang en de gemeente adviseren om kinderen zo lang mogelijk geen smartphone te geven en toegang tot sociale media te ontmoedigen tot minimaal 16 jaar. Daarnaast sluiten wij ons aan bij de beweging 'Smartphonevrij Opgroeien' en bij lokale initiatieven, zoals de oproep van de gemeente Leiden en GGD Hollands Midden van 17 september 2026.

Groepsdruk bij ouders is een belangrijke factor; ouders geven vaak uit angst voor uitsluiting een telefoon. Een collectieve houding van scholen kan deze druk wegnemen en ouders ondersteunen in het maken van gezonde keuzes met betrekking tot smartphonegebruik.

Daarnaast kiest PROO in het kader van sociale veiligheid voor terughoudendheid met beeldmateriaal van leerlingen op openbare online kanalen (websites & social media).

2. Uitgangspunten

Onze visie rust op de volgende kernpunten:

Bescherming: Kinderen tot 14 jaar dienen beschermd te worden tegen de negatieve effecten van smartphones en sociale media en online misbruik.

Voorbeeldgedrag: Volwassenen in de schoolomgeving (personeel) dragen zorg voor consistent gedrag dat aansluit bij de regels voor leerlingen.

Privacy: PROO publiceert op openbare online kanalen geen foto's of video's waarop een individuele leerling herkenbaar is. Dit geldt ongeacht toestemming van ouders.

Samenwerking: Ouders, Medezeggenschapsraden (MR) en externe partners (zoals GGD) worden actief betrokken bij de invulling en uitvoering.

3. Beleidsvoornemens

3.1 Positie ten aanzien van smartphonegebruik

PROO spreekt zich expliciet uit voor het uitstellen van smartphonebezit en smartphonegebruik bij jongeren tot 14 jaar. Wij adviseren ouders om het geven van een smartphone uit te stellen en

¹ Nagata, J. M., Iyer, P., Chu, J., Baker, F. C., Gabriel, K. P., Garber, A. K., Murray, S. B., Bibbins-Domingo, K., & Ganson, K. T. (2021). Contemporary screen time usage among children 9–10-years-old is associated with higher BMI percentile at one-year follow-up: A prospective cohort

toegang tot sociale media te beperken. Dit sluit aan bij signalen dat kinderen de impact hiervan vaak niet aankunnen en dat het verslavend werkt.

3.2 Rol van de Medezeggenschapsraad (MR)

Wij verzoeken de MR-en van onze scholen om in gesprek te gaan over de implementatie van dit standpunt. De agenda bevat in ieder geval:

- Het opstellen van schoolspecifiek beleid rondom smartphonegebruik op het schoolplein en in de klas. Scholen kunnen hierbij gebruik maken van het voorbeeldbeleid zoals dat is opgesteld door de beweging Smartphonevrije Opgroeien, zie bijlage 1.
- Het vaststellen van gedragsregels voor personeel: hoe gaan leerkrachten en ondersteunend personeel om met eigen smartphonegebruik in aanwezigheid van leerlingen? (Dit gaat niet alleen over het lezen van mails e.d. op school, maar ook nadrukkelijk over het online plaatsen van filmpjes van jezelf van tijdens de les.)
- Borging van het voorbeeldgedrag van volwassenen, aangezien beleid pas effectief is als docenten en ouders op school het goede voorbeeld geven.

3.3 Ondersteuning en informeren van ouders

Scholen faciliteren ouders die aandacht vragen voor dit onderwerp. Concreet betekent dit:

- **Faciliteren of organiseren van ouderavonden:** Scholen stellen hun locatie beschikbaar voor het organiseren van informatieavonden. Waar mogelijk wordt samenwerking gezocht met de GGD Hollands Midden, die dergelijke bijeenkomsten vaak kosteloos aanbiedt.
- **Communicatiekanalen:** Ouders krijgen ruimte in de schoolnieuwsbrief om initiatieven rondom smartphonevrij opgroeien onder de aandacht te brengen van de oudergemeenschap.

Doel is om het draagvlak te vergroten en de door ouders ervaren groepsdruk te verminderen door een gezamenlijke norm te stellen.

3.4 Beeldmateriaal en privacy op openbare kanalen

In het belang van de privacy en veiligheid van het kind stelt het bestuur het volgende harde kader:

Op openbare online kanalen, dus **sociale media én de openbare schoolwebsite**, publiceren wij geen beeld waarop een individuele leerling herkenbaar of herleidbaar is, ook niet met ouderlijke toestemming. Kinderen kunnen nog wel onderdeel zijn van sfeer- of onderwijsbeelden wanneer geen individueel kind te identificeren is.

Motivatie: Zodra beeldmateriaal openbaar online wordt geplaatst, kan het wereldwijd worden verspreid, opgeslagen en gedeeld. Volledige verwijdering kan daarna niet meer worden gegarandeerd. Wij kiezen voor het principe van dataminimalisatie om risico's op misbruik en ongewenste verspreiding zoveel mogelijk te beperken.

4. Implementatie en borging

De uitgangspunten uit dit visiedocument worden opgenomen in het bestaande beleid voor sociale veiligheid van alle scholen. De directies van de scholen zijn verantwoordelijk voor de

vertaling naar de schoolgids. Evaluatie vindt plaats na twee schooljaren met input van de MR-en, en directies.

5. Slotverklaring

Met dit document kiest het bestuur voor een proactieve houding. Binnen de ruimte die scholen hebben, nemen wij verantwoordelijkheid voor een veilige en gezonde digitale leefomgeving voor kinderen.

Bijlage 1 Voorbeeldbeleid Smartphonevrije basisschool

Noot vooraf: onderstaand beleid is tot stand gekomen met input van leerkrachten, maar de uitwerking kan per school verschillen. In het groen staan suggesties voor aanvullingen of variaties. We scherpen het voorbeeldbeleid in de komende periode aan en ontvangen graag voorbeelden en suggesties van leerkrachten en schoolleiders op scholen@smartphonevrijopgroeien.nl.

TIP VOOR SCHOOLLEIDERS: BEKIJK ECHT BELEID VAN COLLEGA'S OP DE KAART

Op <http://schoolbeleid.smartphonevrijopgroeien.nl> staat sinds kort een kaart met smartphonebeleid van Nederlandse scholen. De eerste smartphonevrije scholen staan er nu op, dus neem een kijkje om te zien wat collegascholen doen.

Daarnaast wijzen we u voor “best practice” ook graag op de scholenkaart van het Verenigd Koninkrijk. Als u klikt op de gouden bolletjes, ziet u daar al vele honderden voorbeelden van daadwerkelijke beleidsstukken die schooldirecteuren in de afgelopen maanden hebben ingevoerd: <https://schoolmap.ofsmart.org/map>

Begeleidend schrijven

Beste ouders,

[Naam school] streeft naar een veilige en stimulerende schoolomgeving waarin kinderen ongestoord kunnen leren, spelen en zich sociaal kunnen ontwikkelen. Omdat het brein van het kind nog volop in ontwikkeling is, hanteren wij een duidelijk beleid ten aanzien van smartphones.

In navolging van de overheidsrichtlijnen voor smartphonegebruik, worden wij een smartphonevrije school. Door dit smartphonevrij-beleid willen wij als school bijdragen aan een gezonde ontwikkeling en een veilige, prikkelarme leeromgeving.

Voor vragen kunt u terecht bij [XXX].

Toevoeging: sommige scholen organiseren naast de introductie van beleid ook een ouderbijeenkomst over het thema smartphones en kinderen, om ervaringen te delen en meer informatie te geven. In deze [ouderbijeenkomst-toolkit](#) vind je meer informatie.

Beleid: Onze basisschool is smartphonevrij

[Naam school] streeft naar een veilige en stimulerende schoolomgeving waarin kinderen ongestoord kunnen leren, spelen en zich sociaal kunnen ontwikkelen. Omdat het brein van het kind nog volop in ontwikkeling is, hanteren wij een duidelijk beleid ten aanzien van smartphones.

1. Aanleiding

Steeds meer kinderen bezitten een smartphone op jonge leeftijd. Dit brengt risico's met zich mee voor hun sociale, fysieke, emotionele en cognitieve ontwikkeling. Smartphones zorgen voor constante prikkels en afleiding, wat ten koste kan gaan van concentratie, schoolprestaties en slaap. Daarnaast lopen kinderen een groter risico op blootstelling aan sociale druk, pesten via sociale media en verslavingsachtige patronen in het gebruik van schermen (zie [hier](#) voor

bronnen). Overmatig schermgebruik kan leiden tot bijziendheid. Door dit smartphonevrij-beleid wil de school bijdragen aan een gezonde ontwikkeling en een veilige, prikkelarme leeromgeving.

Toevoeging: Voor bronnen, zie [hier](#). Veel scholen voegen hun eigen ervaringen met smartphones op school toe, door bijvoorbeeld toe te lichten hoe smartphones een negatieve invloed hebben op de groepsdynamiek, online pesten en/of gedragsbeïnvloeding door sociale media.

2. Begripsbepaling

Onder een smartphone verstaan wij: elk apparaat dat kan bellen, sms'en, internetten, fotograferen en apps gebruiken. Dit is inclusief smartwatches. Ook simpele internetloze telefoons zijn tijdens schooltijd niet toegestaan.

3. Doelstelling

Onze school is smartphonevrij: een plek waar kinderen zonder afleiding leren, spelen en sociale vaardigheden ontwikkelen. Het doel is om leerlingen een optimale leeromgeving te bieden, met genoeg ruimte voor gezonde ontwikkeling, sociale interactie en focus op het onderwijs.

4. Reikwijdte

Dit beleid geldt voor alle leerlingen. Het geldt tijdens schooltijd én bij alle activiteiten die onder verantwoordelijkheid van de school plaatsvinden.

Toevoeging: Sommige scholen laten dit beleid ook gelden voor personeel en ouders.

5. Algemeen advies smartphone en sociale media

Wij benadrukken dat een smartphone op de basisschool niet nodig is. Wij stimuleren ouders om het geven van een smartphone uit te stellen. Bij de overgang naar de middelbare school is een smartphone niet nodig; leerlingen kunnen ook zonder smartphone volwaardig meedoen. Daarnaast stimuleren wij ouders om het minimum leeftijdsadvies van 15 jaar voor sociale media te volgen, zoals onlangs uitgegeven door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Wij steunen de ouderbeweging Smartphonevrij Opgroeien, een collectief van ouders die samen afspreken om de smartphone voor hun kinderen uit te stellen tot minimaal 14 jaar en sociale media tot 16 jaar en zo groepsdruk ook na schooltijd tegen te gaan.

6. Geen WhatsApp-groepen

Bij WhatsApp mag je onder 13 jaar geen account hebben. De school stimuleert ouders om deze leeftijdsgrens te handhaven - en gedurende de basisschoolleeftijd geen WhatsApp-(of andere sociale media)-groepen te maken voor hun kind in schoolverband.

7. Algemeen verbod op school

Er geldt een algemeen verbod op het gebruik van smartphones tijdens schooltijd. Ook vóór en na schooltijd mogen leerlingen geen smartphone gebruiken zolang zij zich op het schoolterrein bevinden. Uitzonderingen staan hieronder beschreven (punt 11).

Toevoeging: Sommige scholen kiezen ervoor om leerlingen wel toe te staan een smartphone het gebouw in te brengen. In dat geval is het belangrijk dat deze worden opgeborgen buiten het bereik en zicht van de leerling, gedurende de gehele schooldag, en pas mogen worden aangezet wanneer de leerling het terrein heeft verlaten.

8. Geen smartphones op school

Smartphones voor leerlingen zijn niet toegestaan in school en op het schoolterrein. Leerlingen die een smartphone hebben, laten deze thuis. Een smartphone mag alleen meegenomen worden als het écht nodig is (zoals medische noodzaak), na uitdrukkelijke toestemming van school.

Toevoeging: De aanwezigheid van een smartphone in de ruimte waar een kind leert, heeft gevolgen voor aandacht, concentratie en leervermogen, ook als deze niet gebruikt wordt. Een telefoonkuis buiten het lokaal van de leerling is daarom wenselijker dan opbergen binnen de klas.

9. Bereikbaarheid ouders en leerlingen

In geval van nood kunnen ouders bellen met het secretariaat [nr toevoegen] van de school. Ook kunnen leerlingen in overleg met een medewerker van de school via het secretariaat contact opnemen met hun ouders. Mocht het nodig zijn dat een leerling tijdens de route van school naar

huis bereikbaar is, dan kan een simpele, internetloze beltelefoon worden meegenomen. Deze blijft tijdens de schooldag uitgeschakeld en ingeleverd bij de leerkracht.

10. Handhaving / overtreding

Indien een leerling toch een smartphone of mobiele beltelefoon op zak heeft of gebruikt treedt het volgende protocol in werking:

1. Bij een eerste overtreding wordt de telefoon tot [eindtijd schooldag] ingenomen en krijgt de leerling een duidelijke waarschuwing van de leerkracht en worden ouders gebeld.

2. Bij een tweede overtreding wordt de telefoon tot [eindtijd schooldag] ingenomen en wordt de leerling naar de directeur gestuurd en worden ouders opnieuw geïnformeerd.

3. Bij een derde overtreding mag de telefoon niet meer meegenomen worden naar school.

Bij het innemen van smartphones wordt zorgvuldig omgegaan met de privacy van de leerling. Smartphones worden niet geopend of bekeken.

11. Uitzonderingen

Bij bijzondere omstandigheden, zoals medische redenen, kan de schoolleiding ontheffing verlenen van het verbod.

12. Aansprakelijkheid

De school is niet verantwoordelijk voor schade of diefstal van meegenomen smartphones.

13. Schoolreizen en buitenschoolse activiteiten

Het beleid blijft ook tijdens schoolreizen, kamp en andere buitenschoolse activiteiten van kracht, tenzij hierover vooraf andere afspraken zijn gemaakt.